حسین کمالی، رئیس خانه احزاب ایران شد

دبیرکل حزب اسلامی کار با رای اعضای شورای مرکزی به ریاست خانه احزاب ایران در سال سوم این دوره شـــورای مرکزی انتخاب شد. حسین کمالی، دبیرکل حزب اسلامی کار در جلســـه دیروز خانه احزاب ایران که در محل وزارت‌کشور برگزار شد با رای اعضای شورای مرکزی به ریاســـت خانه احزاب ایران در سال سوم این دوره شورای مرکزی انتخاب شـــد. محمد تبرایی، دبیر اجرایی خانه احزاب با اعلام این خبر گفت: در جلســـه امروز شـــورای مرکزی خانه احزاب که با دستور کار انتخاب رئیس، نایب‌رئیس اول و دوم و نیز خزانه‌دار و منشـــی در محل وزارت‌کشور برگزار شـــد با رای اعضای حاضر حســـین کمالی از فراکســـیون اصلاح‌طلبان به عنوان رئیس، پورنامدار از فراکسیون مستقلین به عنوان نایب‌رئیس اول و روح‌الامینی از فراکســـیون اصولگرایان به‌عنوان نایب‌رئیس دوم انتخاب شـــدند. همچنین آقایان صفرپور و نیک‌فر از فراکســـیون مســـتقلین و اصولگرایان نیز به‌عنوان منشی و خزانه‌دار رای اعضای شورای مرکزی را به‌دست آوردند.

یادداشت

تصریح بر قصورها نکته مثبت گزارش

حسین آبنیکی

کارشناس مسائل هسته‌ای

گزارش منتشر شده از ســـوی آقای ظریف از جنبه‌های مختلف قابل بررسی اســـت و در عین حال از چنـــد منظر هم دارای تامل جدی است. در بخش‌هایی از گزارش به این نکته اشاره شده که آمریکا در صورت بازگشـــت به برجام و حصول توافق، اقدام به رفع تحریم‌ها خواهد کرد. مساله اصلی اینجاست که تصمیم قاطع نظام بازگشت آمریکا به برجام و برداشتن تحریم‌ها نیست بلکه روند قابل قبول از ســـوی ایران برداشـــتن همه تحریم‌ها، راســـتی‌آزمایی آن از سوی ایران و اتخاذ تعهد مبنی بر عـــدم خروج از این توافق اســـت. بنابراین تصریح آقای ظریف به موضوع بازگشت به برجام و متعاقب آن برداشـــتن تحریم‌ها قابل قبول نیست و مشخص نیست که آیا انتخاب این عبارت در ایـــن گزارش به دقت صـــورت گرفته یا بدون دقت به این نکته اشـــاره شـــده است. اگر روند کار به همان صورتی باشـــد کـــه قبلا هم در برجام بوده فایده‌ای برای نظام جمهوری اسلامی نخواهد داشت چون آمریکا و کشورهای اروپایی قبلا توافق کردند و متعهد به برداشتن تحریم‌ها بودند اما این اتفاق عملا رخ نداد نه در دوره اوباما، نه در دوره ترامـــپ و نه در دوره بایـــدن. حتی در مقاطع مختلف هم تحریم‌ها تشـــدید شد. نکته دیگر هم این‌که تعلیق تحریم‌ها هم به هیچ وجه قابل قبول نیســـت بلکه صرفا از منظر ایران لغو همه تحریم‌ها و راستی‌آزمایی آن معیار اصلی برای ادامه برجام است.

مذاکره‌ای برای تامین منافع نه حداقل منافع

در بخشـــی از این گزارش تصریح شـــده که هیچ توافقی برای هیچ یک از طرفین بی‌نقص نیست. تصریح به این عبـــارت و ادبیات مشـــابه آن در گذشته از ســـوی مســـؤولان وزارت خارجه بیان شده است.

مثلا عنـــوان می‌کردند که هـــر توافقـــی بهتر از بی‌توافقی اســـت. به نظر می‌رســـد که از اساس این نوع ادبیات اشتباه است. واقعیت آن است که ما باید دنبال توافقی باشـــیم که به طور کامل منافع مردم ایران را تامین کند. مقدمات پذیرش نظر دســـت‌اندرکاران سیاست خارجی این است که بالاخره باید پذیرفت کـــه هر توافقی از نواقصی برخوردار است که همه منافع ما را تامین نمی‌کند. در فراز دیگری از این گزارش به موضوع «پذیرش حداقل قابل قبولی نگرانـــی و مطالبات طرف‌ها و مذاکره برای آن برای مصالحه» اشاره شده است. همین عبارت مورد چالش اســـت چون اساسا هیچ نگرانی از ســـوی آمریکایی‌هـــا قابل تصور نیســـت. ما در حوزه هســـته‌ای از ابتدا و به طور کامل زیر نظر آژانس بین‌المللی انرژی هســـته‌ای فعالیت می‌کردیم و این روند تا الان هم ادامه دارد. در هیچ نقطه‌ای از دنیا نگرانی درباره فعالیت‌های هسته‌ای ایران وجود ندارد. بنابراین معنا ندارد که ما در یک گزارش رسمی از نگرانی‌های طرف مقابل سخنی به میان آوریم.

البته این گزارش حاوی برخـــی نکات مثبت هم اســـت و آن هم ناشـــی از تصریـــح وزارت خارجه نســـبت به قصور و کوتاهی‌هـــا در انجام وظایف محوله است.

نکتـــه اول این‌که آقـــای ظریف در ایـــن گزارش پذیرفتـــه کـــه وزارت خارجه در موضـــوع برجام تصمیم‌گیـــری نهایی نیســـت و صرفـــا مجری راهبردهای نهادهای بالادستی است.

نکته دوم این‌که در فرازی از ایـــن گزارش به این نکته اشـــاره شده که یکی از دســـتاورهای برجام گفت‌وگو و تعامل با جهان شـــرق اســـت. البته مشـــخص نیســـت که چرا این نوع مراودات را ناشـــی از برجام می‌دانند. این در حالی اســـت که اساس گفت‌وگو با شـــرق همیشه و همواره جزو سیاست‌های جمهوری اسلامی ایران و نهادهای بالادستی بوده و وزارت خارجه و دست‌اندرکاران سیاســـت خارجی جزو تکالیف و وظایف‌شان بود که باب این تعاملات را بـــا مجموعه‌های مرتبط با جهان شـــرق باز می‌کردند و با شرکت‌های مرتبط وارد تعامل می‌شـــدند. این موضوع هم اساسا هیچ ربطی به برجام ندارد و چه با برجام و چه بدون برجام، وظیفه وزارت خارجه پرداختن به این مهم بود. اما نکته اینجاســـت کـــه وزارت خارجه حتی در حوزه تعامل با همســـایگان هـــم گام مهمی بر نداشت و به‌شـــدت در این باره کوتاهی کرده است. بنابراین اقرار به این کوتاهی ولو به صورت غیرمستقیم و غیرشفاف نکته مثبتی است که در این گزارش آمده است.

در این گزارش به آنچه در مذاکرات وین از فروردین امسال در جریان بود نیز پرداخته شده است

عکس: ایرنا

آخرین گزارش برجامی وزارت خارجه به مجلس شورای اسلامی چه نکاتی را در بردارد؟

آدرس‌های غلط آخرین گزارش برجام

گروه سیاسی

وزارت خارجه ایران دوشنبه ۲۱ تیرماه و در آستانه ششمین سالگرد حصول برجام در بیست و دومین و آخرین گزارش خود به مجلس شورای اسلامی با اشاره به اقدامات انجام شده در این مدت، به آنچه در مذاکرات وین از فروردین ماه سال جاری در جریان بوده نیز پرداخته است گزارشی که از منظر فرامتنی و درون متنی قابل بررسی و حاوی نکات چالش‌برانگیزی است.

این گزارش در ۱۴ بند با عناوینی همچون «نتایج توافق و اجرای برجام، کوشش صادقانه برای رعایت خطوط قرمز، بدعهدی آمریکا، خروج آمریکا از برجام، اقدامات کم نتیجه اروپا پس از خروج آمریکا، جنگ تمام عیار اقتصادی دولت آمریکا علیه مردم ایران، استفاده از ساز و کار بند ۳۶ برجام برای حل و فصل اختلافات، کاهش تعهدات هسته‌ای اجرای قانون اقدام راهبردی برای لغو تحریم‌ها، صیانت از حقوق ملت ایران، شکست سیاست فشار حداکثری، حزب دموکرات و بازگشت به برجام، مستند سازی ضرورت رفع تحریم‌ها و مذاکرات وین منطبق با سیاست قطعی نظام» تدوین شده است. محمدجواد ظریف وزیر خارجه در ابتدای این گزارش خطاب به جلال‌زاده رئیس کمیسیون امنیت ملی مجلس شورای اسلامی نوشته است: در این گزارش مهمترین دستاوردها و چالش‌های اجرای برجام طی شش سال گذشته و آخرین نتایج شش دور مذاکرات وین - که تبلور شکست فشار حداکثری دولت آمریکا در برابر مقاومت مردم ایران است - ارائه می‌شود. وزیر خارجه کشورمان در بخش دیگری از نامه خود آورده است : این مذاکرات در آخرین هفته‌های کاری دولت دوازدهم به چارچوب یک توافق محتمل برای رفع تحریم‌های غیرقانونی ایالات متحده آمریکا نزدیک شده و امیدوارم آنچه تاکنون امکان تحقق آن فراهم شده و در بخش سیزدهم این گزارش آمده است، در ابتدای دولت سیزدهم، به یاری خداوند منان و با هدایت مقام معظم رهبری (مدظله العالی)، مدیریت رئیس جمهور منتخب و حمایت مجلس شورای اسلامی با دستیابی به تمامی حقوق ملت بزرگ ایران تکمیل شود و موجب خرسندی و رضایت مردم عزیز ایران گردد.

آقای سیف رئیس کل سابق بانک مرکزی در سخنانی در شورای روابط خارجی آمریکا عنوان کرد که ما هیچ منفعتی از برجام نبردیم و چون اساسا امکان جابه‌جایی آزادانه پول‌های جمهوری اسلامی ایران در خارج کشور نبود و تنها راه ورود این دارایی‌ها به داخل حمل چمدانی آن بود

جنبه‌های فرامتنی گزارش

وزارت خارجه در سایت قبلی خود تا زمانی که آمریکا هنوز در برجام باقی بود ۱۰ گزارش برجامی منتشر کرد. وقتی ایالات متحده از برجام خارج شد دیگر خبری از انتشار این گزارش‌ها در سایت قبلی نبود. وقتی سایت جدید وزارت خارجه رونمایی شد دو الی سه گزارش برجامی در آن درج شده بود و از ادامه انتشار گزارش‌ها به هر دلیلی خودداری شد. محتوای گزارش‌های ارائه شده این سایت هم عمدتا حول محور نتایج مثبت برجام بود. دیروز بیست و دومین گزارش برجام از سوی آقای ظریف منتشر شد و این در حالی بود که پیش از این غیر از چند گزارش اولیه دیگر گزارشی منتشر نشده بود. به نظر می‌رسد در فرامتن قضیه، هدف دولت از ارائه گزارش مذکور این است که برجام را توافقی مثبت و خوب تلقی کند و آن را موفقیت‌آمیز جلوه دهد و عنوان کند که ما به هر هدفی که منظور ما در برجام بود رسیدیم و در شرایطی کنونی در حالی وارد مذاکره وین شدیم که امیدهای فراوانی به بازگشت به شرایط قبلی در برجام داریم.

انداختن توپ در زمین ایران

واقعیت آن است که آقای ظریف در این گزارش صرفا مجلس را مورد خطاب قرار نداده است بلکه قصد انتقال این پیام را به سطوح عالیه نظام دارد مبنی بر این‌که الان وقت گرفتن یک تصمیم اساسی از سوی نظام برای بازگشت به برجام است. به عبارت دیگر مسؤولان سیاست خارجی قصد دارند توپ را به داخل زمین ایران بیندازند تا با چشم‌پوشی از تصمیم قطعی که اعلام شد و جزو سیاست‌های اصلی و راهبردی تعیین شده از سوی رهبر است شرایط برای عقب‌نشینی جمهوری اسلامی فراهم شود.

اصرار آمریکا بر بقای تحریم‌ها

تصمیم قطعی نظام برداشتن تمام تحریم‌ها و راستی آزمایی و همچنین گرفتن تعهد از غرب برای پایبندی دائمی به مفاد برجام بود. این در حالی است که اساسا آمریکا به هیچ وجه با شروط ایران کنار نمی‌آید و البته خواهان گرفتن امتیازاتی دیگر هم هست. یکی از خواسته‌های ایالات متحده این است که بندهای غروب برجام باید تمدید شود. به این معنا که برخی موضوعات برجامی مثل غنی‌سازی تا میزان ۳/۶۷ که مثلا مدت ۱۵ ساله را برای آن در نظر گرفته بودند در توافق جدید طولانی‌تر شود. نکته دیگری که آمریکایی‌ها دنبال می‌کنند بحث توان موشکی، نظامی و دفاعی ایران است و خواهان مذاکره با ایران بر سر کاهش آن هستند. از سویی دیگر ایالات متحده هم هیچ یک از شرط‌های ایران مبنی بر برداشتن تحریم‌ها و راستی‌آزمایی را قبول نکرده و عنوان می‌کند که همه تحریم‌ها را بر نمی‌دارد و زیر بار راستی‌آزمایی هم نمی‌رود و هیچ تعهدی هم مبنی بر عدم خروج از برجام نمی‌دهد. به عبارت دیگر سیاست آمریکا نپذیرفتن هیچ کدام از بندهای سیاست‌های قطعی نظام است. به نظر می‌رسد انتشار این گزارش برای فضاسازی این موضوع است که همه اقدامات برای بقای برجام از سوی دست‌اندرکاران سیاست خارجی گرفته شده و الان وقت اتخاذ تصمیم نهایی از سوی نظام است.

توهم برداشتن سایه جنگ به‌واسطه برجام

در این گزارش اشاراتی هم به منافع غیر اقتصادی برجام شد که به عنوان نمونه می‌توان به موضوع رفع سایه جنگ از ایران اشاره کرد. این ادعا هم از منظرهای مختلف قابل نقض است. اول این‌که اراده حاکمیت‌ها خیلی موثر از سازوکارهای چندجانبه است. نکته دیگر این‌که به لحاظ حقوقی ، قطعنامه‌های فصل هفتی که علیه ما صادر شده ذیل بند ۴۱ است. بند ۴۱ استفاده از ابزارهای تحریمی را مجاز می‌داند. از این رو اگر ذیل بند ۴۲ قرار می‌گرفتیم آن وقت بحث تهدید جنگ محل اعتنا بود. بنابراین بحث رفع سایه جنگ از سر ایران موضوعیت ندارد.

ادعای عجیب درباره دستاوردهای اقتصادی برجام

گزارش مذکور از جنبه‌های درون متنی هم حاوی اشکالات فراوان است. در این گزارش آقای ظریف بارها به دستاوردهای اقتصادی و غیر اقتصادی ناشی از توافق برجام اشاره می‌کند. این در حالی است که اظهارات مقامات گذشته و فعلی دولت نقضی برای این ادعا است. همان موقع که در وزارت خارجه و دولت سخن از موفقیت انعقاد برجام و گرفتن نتایج مطلوب از آن بود. از سویی دیگر به‌رغم ادعایی که درباره رفع تحریم‌ها به‌واسطه برجام مطرح شده بود همچنان ساختار تحریم‌های ثانویه حفظ شده بود و گذشته از این آمریکا به شرکت‌های خارجی هشدار داده بود که همچنان ساختار تحریم‌ها محفوظ است و اگر شرکتی وارد معاملات و مبادلات مستقیم و غیر مستقیم با ایران باشد مشمول تحریم و مجازات قرار خواهد گرفت. همین مساله باعث شد بسیاری از شرکت‌ها از ایران خارج شوند و بسیاری دیگر از همکاری با کشورمان خودداری کنند. از این رو حتی اگر ایران با یکی از شرکت‌ها وارد تعامل می‌شد این اتفاق زمانی رخ می‌داد که این شرکت از سوی آمریکا گزینش شده باشد.

مکث

عبور از خطوط قرمز نظام

علیرضا فقیهی‌راد

کارشناس مسائل برجام

گزارش آقای ظریف در حـــوزه فعالیت وزارتخانه متبوعشـــان مفصل و مشروح است و می‌توان گفت به مثابه یک کتاب یا سندی جامع از عملکرد آقای ظریف و تیم‌شـــان در وزارت خارجه است و از این منظر می‌تواند مورد ارزیابی و بررســـی‌های مفصل قرار گیرد و در حد خود می‌تواند به عنوان یک معیار و محک در معرض ارزیابی‌های کارشناســـانه قرار گیرد. گزارش مذکور جنبه‌ها و فرازهای متعددی دارد و از مناظر مختلف می‌توان به آن پرداخت. نکته اول این‌که آنچه گزارش نشان می‌دهد این است که در جریان برجام دقیقا بر خلاف سیاست اصلی و حرف قطعی نظام عمل شده اســـت. سیاست راهبردی جمهوری اسلامی ایران این است که آمریکا همه تحریم‌ها را لغو کند و این مساله هم بعد از راستی‌آزمایی مورد ارزیابی و تایید ایران قرار گیرد و از سویی دیگر این مطلب از سوی آمریکا مورد تایید قرار گیرد که قصدی برای خروج از برجام ندارد. اما آنچه در گزارش متاسفانه مشهود است تحریم‌ها به دو دسته تحریم‌های سازگار با برجام و غیر سازگار با برجام تقسیم شده‌اند. به عبارت دیگر در این گزارش به تحریم‌ها قیود و شروط می‌بندد. از این منظر این نوع تقسیم‌بندی‌ها و تعیین قیود و شروط برای برجام با توجه به سیاست‌های کلی و قطعی نظام جمهوری اسلامی ایران قابل خدشه است. از این منظر نکته ذکر شده مهم‌ترین نقدی است که به این گزارش وارد اســـت و نشـــان می‌دهد سیاســـت و عملکرد وزارت خارجه در دوران آقای ظریف خلاف تصمیمات راهبردی نظام و مبین این اســـت که همانطور که در گذشـــته دست‌اندرکاران سیاست خارجی از خطوط قرمز نظام در مورد برجام عبور کرده‌اند، بنا به تصریح گزارش، از این پس هم رویه دستگاه سیاست خارجی عبور از خطوط قرمز است. آقای ظریف در این گزارش عنوان می‌کند که قدم‌های زیادی برای رسیدن به توافق نهایی نمانده است.

نکته قابل توجه دیگر، اعتراف وزیر خارجه است با تصریح به این مطلب که ما با خوش‌خیالی در سراب سرازیر شدن شرکت‌های غربی همه تخم‌مرغ‌های خود را در سبد برجام ریختیم اما این مساله باعث سرمایه‌گذاری‌های خارجی در کشور نشد. از سویی دیگر این گزارش نشان می‌دهد خروجی مذاکرات وین تقریبا همان نقدهایی که ما مکررا در رسانه‌ها نسبت به این مذاکرات اعلام می‌کردیم و بارها هم این مساله از سوی وزارت خارجه تکذیب می‌شد. این در حالی بود که این نقدها در بحث‌های مربوط به رفع تحریم‌ها و راستی‌آزمایی و گرفتن امتیازات درست و بجا بود.

بررسی گزارش برجام در گفت‌وگو با عبدالرضا فرجی‌راد، کارشناس مسائل بین‌الملل

تعهد آمریکا برای عدم خروج و پرداخت خسارت باید ضمیمه برجام شود

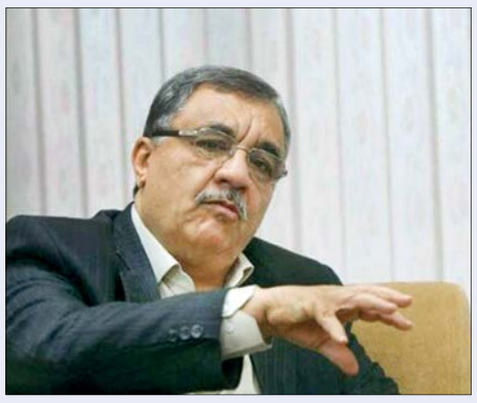

پس از ارسال آخرین گزارش اجرای برجام توسط دولت به مجلس، برای بررسی مهم‌ترین دستاوردها و چالش‌های آن سراغ عبدالرضا فرجی راد، کارشناس مسائل بین‌الملل و سفیر اسبق کشورمان در نروژ رفته‌ایم که مشروح این گفت‌وگو در ادامه آمده است:

با توجه به این‌که آخرین گزارش سه ماهه اجرای برجام توسط دولت روحانی به مجلس ارائه شد، مهم‌ترین دستاوردها و چالش‌های این گزارش را در چه نکاتی می‌دانید؟

این گزارش یک سیری را طی می‌کند که هم موضوعات مربوط به برجام قبل از ترامپ و دستاوردهای آن را مطرح کرده و هم برجام دوره ترامپ و اعتراضات وزارت خارجه و گزارش‌های نوشته شده به سازمان ملل و کشورهای اروپایی را مطرح کرده است؛ البته این گزارش در عین حال وضعیت سه ماهه اخیر در مذاکرات وین را تشریح کرده است.

این گزارش در مقطعی منتشر می‌شود که اولا مردم برای اولین بار متوجه می‌شوند که در وین چه اتفاقاتی رخ داد و با توجه به این گزارش دیگر کسی نمی‌تواند عقبگرد داشته باشد؛ چراکه به اعتقاد من با این گزارش انتظارات مردم بالا رفته است. نکته دوم این است که در حال حاضر مسوولیت مجلس به عنوان نمایندگان مردم افزایش پیدا می‌کند، لذا اجرای این گزارش نباید به تعویق بیفتد. نکته دیگر این است که هیچ توافقی در عرصه بین‌الملل صددرصد نیست و بده و بستان‌هایی وجود دارد لذا طبق آنچه در این گزارش آمده، مذاکره‌کننده خود را با شورای عالی امنیت ملی تطبیق داده است، بنابراین هر چه زودتر این گزارش تایید شود به نفع دولت بعدی خواهد بود. به اعتقاد من موفقیت‌ها و دستاوردهایی که در این گزارش آمده دستاوردهای خوبی است که در واقع جزو موفقیت‌های نظام است.

نظر شما درباره ضمانت اجرایی این توافق برای دوره جدید چیست؟

نکته مهم همین است که باید تعهدی داده شود که این توافق مجددا بر هم زده نشود و سه سال آینده جمهوری‌خواهان نتوانند از این توافق خارج شوند.

به نظر شما مهم‌ترین نقطه ضعف این گزارش برجامی چه نکاتی است؟

به نظر بنده این نکته که چه کار کنیم که دوباره یک دولتی همچون آمریکا این توافق را بر هم نزند، بسیار مهم است و باید در این زمینه تعهد داده شود؛ البته همه اعضای سنا و کنگره توافق برجام را تایید نخواهند کرد و این واقعیتی است که اوباما هم نتوانست آن را انجام دهد لذا همین کشورهای ۵+۱ متعهد شوند که در مقابل هر تغییری بایستند و ایران نیز اجازه داشته باشد کار غنی‌سازی خود را انجام دهد، نکته مهمی است.

آیا این موضوع باید به صورت مکتوب به برجام اضافه شود؟

بله این موضوع باید به صورت جداگانه در نظر گرفته شود و ما خودمان هم باید بهانه را از طرف مقابل بگیریم، مساله بعدی این است که باید به صورت پیوسته یا جداگانه این موضوع اضافه شود که طرف مقابل متعهد شود در صورت خروج از توافق خسارت و زیان آن را بپردازد